

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TIP-PSİKİYATRİ
(KLİNİK PSİKOLOJİ-ERİŞKİN)
ANABİLİM DALI

SINAV SİSTEMİ DEĞİŞİKLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Mehmet İNKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BURSA-2019

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TIP-PSİKIYATRI
(KLİNİK PSİKOLOJİ-ERİŞKİN) ANABİLİM
DALI

**SINAV SİSTEMİ DEĞİŞİKLİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ**

Mehmet İNKAYA

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**DANIŞMAN:
Prof. Dr. Selçuk KIRLI**

BURSA-2019

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sınav Sistemi Değişikliklerinin Öğrencilerin Anksiyete Düzeylerine Etkisi” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadar geçen bütün süreçlerde bilimsel etik kurallarına uygun bir şekilde hazırlandığını ve yararlandığım eserlerin kaynaklar bölümünde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve beyan ederim.

Mehmet İNKAYA

30.04.2019

İmza

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Tıp-Psikiyatri (Klinik Psikoloji-Erişkin) Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet İNKAYA tarafından hazırlanan “Sınav Sistemi Değişikliklerinin Öğrencilerin Anksiyete Düzeylerine Etkisi” konulu Yüksek Lisans tezi 10/06/2019 günü, 09:30-11:00 saatleri arasında yapılan tez savunma sınavında jüri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.

	<u>Adı-Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Selçuk KIRLI	
Üye	Prof. Dr. Aslı SARANDÖL	
Üye	Doç.Dr. İbrahim TEYMUR	

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı toplantısında alınan ..... numaralı kararı ile kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Gülşah ÇEÇENER
Enstitü Müdürü

2- TEZ KONTROL ve BEYAN FORMU

30 /04/2019

Adı Soyadı: Mehmet İNKAYA

Anabilim Dalı: Klinik Psikoloji-Erişkin Anabilim Dalı

Tez Konusu: Sınav Sistemi Değişikliklerinin Öğrencilerin Anksiyete Düzeylerine Etkisi

ÖZELLİKLER	UYGUNDUR	UYGUN DEĞİLDİR	AÇIKLAMA
Tezin Boyutları	☐	☐	
Dış Kapak Sayfası	☐	☐	
İç Kapak Sayfası	☐	☐	
Kabul Onay Sayfası	☐	☐	
Sayfa Düzeni	☐	☐	
İçindekiler Sayfası	☐	☐	
Yazı Karakteri	☐	☐	
Satır Aralıkları	☐	☐	
Başlıklar	☐	☐	
Sayfa Numaraları	☐	☐	
Eklerin Yerleştirilmesi	☐	☐	
Tabloların Yerleştirilmesi	☐	☐	
Kaynaklar	☐	☐	

DANIŞMAN ONAYI

Unvanı Adı Soyadı: Prof. Dr. Selçuk KIRLI

İmza:

İÇİNDEKİLER

Dış Kapak	
İç Kapak	
ETİK BEYAN	II
KABUL ONAY	III
TEZ KONTROL BEYAN FORMU	IV
İÇİNDEKİLER	V
TÜRKÇE ÖZET	VI
İNGİLİZCE ÖZET	VII
1.GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Sınavlar ve Anksiyete	3
2.2. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Tarafından Sınav Değişikliği İle İlgili Yapılan Açıklamalar Ve Sınav Sonuçları	4
2.3. Konu İle İlgili Araştırmalar	8
3. GEREÇ VE YÖNTEM	15
3.1. Araştırma Modeli	15
3.2. Evren ve Örneklem	15
3.3. Verilerin Toplanması	15
3.4. Veri Toplama Araçları	15
3.5. Verilerin Analizi	17
4. BULGULAR	18
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	33
6. KAYNAKLAR	37
7. EKLER	39
8. TEŞEKKÜR	41
9.ÖZGEÇMİŞ	42

ÖZET

Bu araştırmada, 2018 yılında yapılan üniversite sınav sistemi değişikliklerinin öğrencilerin anksiyete düzeylerine etkisi incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini 2018 yılı üniversite sınav değişiklerinden etkilendikleri varsayılan;

- 1- Üniversite sınavını 2018 yılında kazanan Uludağ Üniversitesinde okuyan 50 erkek ve 50 kız öğrenci,
- 2- Üniversite sınavını 2018 yılında kazanamayan Sınav Eğitim Merkezlerinde üniversite sınavına hazırlanan 50 erkek ve 50 kız öğrenci,
- 3- 2018 üniversite sınav değişiklikleriyle 2019 yılında üniversite sınavında karşılaşacak Bursa Ulubatlı Hasan Anadolu Lisesi 12. Sınıfında okuyan 50 erkek, 50 kız öğrenci olarak belirlenmiştir.

Araştırmada örneklemini oluşturan 300 öğrenciye “STAI TX-I Durumluk ve STAI TX-2 Süreklilik Anksiyete” ölçekleri uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde LSD ve t- testi kullanılmıştır.

Yapılan istatistiksel analizler; öğrencilerin durumluk anksiyetelerinin sürekli anksiyetelere göre, kızların durumluk ve sürekli anksiyetelerin de erkeklere göre yüksek olduğu sonucunu göstermektedir.

Varılan gerçeklerin ışığında 2018 yılında üniversiteye giriş sınavlarında yapılan değişikliklerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) yetkililerince öğrencilerin kaygılarını düşüreceği ve başarılarını yükselteceği söylemleri de karşılıksız kalmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınava az bir süre kala yapılan sınav değişiklikleri 2018 yılında sınava giren öğrencilerin anksiyete düzeylerini 2019 yılında sınava girecek öğrencilere göre daha da yükseltmiştir. Bu gerçeklere dayanarak sınav değişikliklerinin en az iki öğretim yılı öncesi ve hiçbir soruya yer bırakmayacak şekilde ihtiyaca göre yapılmasının öğrencilerimizin anksiyete düzeyleri ve ülkemizin geleceği öğrencilerimiz için önem taşıdığı değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Anksiyete, Kaygı, Sınav kaygısı, Üniversite sınavı, Öğrenci

ABSTRACT

In this study, the effect of university exam system changes in 2018 on the anxiety levels of students was examined.

The sample of the study was assumed to be affected by 2018 university exam changes;

1- 50 male and 50 female students studying at Uludağ University, who passed the university exam in 2018

2- 50 male and 50 female students who could not pass the the university exam in 2018 and are preparing for university exam

3- 2018 university exam changes will be encountered in the university exam in 2019 Bursa Ulubatlı Hasan Anatolian High School's students 50 students, 50 girls were determined.

In the study, "STAI TX-I State and STAI TX-2 Trait Anxiety scales were applied to 300 students. LSD and t-test were used to analyze the data.

In the statistical analysis; It was found that the state anxiety of the students were higher than the trait anxiety and the female students' state and trait anxiety was higher than male students' anxiety.

In the light of the realities, the statement made by the Student Selection and Placement Center (ÖSYM) stated that the changes made in the university entrance exams in 2018 would reduce the students' concerns and increase their success. However these discourses were unreciprocated. According to the results of this study, the examination changes made less time before the examination, the anxiety levels of the students who took the exam in 2018 increased compared to the students who will take the exam in 2019. Based on these facts, it is considered that exam changes should be made before the at least two academic years and no questions will be required for anxiety level of our students.

Key words : anxiety, worry, exam anxiety, university exam, student

GİRİŞ

Eğitim bir sistemdir. Her sistemde olduğu gibi eğitimin de girdisi, süreci, çıktısı ve geri bildirim mekanizmaları vardır. Sınavlar, eğitim sisteminde öğrenciler ve aileler ile topluma eğitimin her bir ögesine ve özellikle sonuçlarına ilişkin geri bildirim sağlamanın en etkili yöntemlerinden biridir. Eğitim varsa sonuçlarının sınanması olacaktır (Büyüköztürk, 2016). Ülkemizde orta öğretimden yüksek öğrenime geçmek için üniversiteye giriş sınavını Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) her yıl hazırladığı sınav kılavuzları ile sınavların nasıl ve hangi tarihlerde yapacağını duyurmaktadır. Ancak ÖSYM tarafında 2018 yılında da olduğu gibi sınava 4 ay gibi az süre kala yapılan değişiklikler öğrencilerin duygu ve düşünce durumlarında olumsuz değişikliklere neden olmaktadır. Üniversite mezunu olmak toplumumuzda iş, aş ve eş bulmada önemli bir basamaktır. Bu nedenle her yıl artan oranlarla öğrenciler üniversite sınavını kazanarak ideallerindeki üniversite ve bölümlere girmek için yarışmaktadırlar. Üniversite sınav sistemi ve kısa zamanlı yapılan sınav değişikliklerine öğrencilerin yarışma gerçekleri de eklenince öğrencilerin anksiyete düzeylerinde artışların oluşacağı varsayılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; üniversite sınav sistemi değişikliklerinin öğrencilerin anksiyete düzeylerine etkisini incelemektir. Cevap aranacak sorular şu şekilde sıralanabilir:

- 1- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 2- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 3- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- 4- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek öğrencilerin sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 5- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 6- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 7- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 8- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 9- 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerle kız öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Literatür incelendiğinde sınav sistemi değişikliklerinin öğrencilerin anksiyete düzeylerine etkisi ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın yapılacak sınav sistemi değişikliklerinde milletimizin yarınlarını oluşturacak gençlerimizin duyu durumlarını dikkate almaları için ÖSYM yetkililerini ve kamuoyunu aydınlatacağı düşünölmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sınavlar ve Anksiyete

Türkiye’de üniversite öğrenci seçme sınavları elde edilen puanlar üzerinden öğrencileri sıralamak amacı ile kullanılmaktadır. Sınava giren öğrenciler göstermiş oldukları başarı sırasına göre ilan edilen kontenjanlara yerleşirler. Öğrencilerin öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarına (ÖSYS) hazırlanmaları uzun bir süreç alır çünkü ÖSYS’de sorulan sorular son dört yılı kapsamaktadır. Sorular 9-10-11-12. sınıfların müfredatını kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Bu sınavlarda öğrenciler ailelerinin, öğretmenlerinin ve yakınlarının yüksek başarı beklentileri ve bu beklentilerin karşılanmasındaki güçlükler nedeniyle kendilerini baskı altında hissetmekte ve bunun da etkisiyle anksiyete düzeyleri yükselmektedir (Karslu, 2013).

Üniversite giriş sınavlarında yapılan değişiklikler sınav biçim ve yöntemlerinden çok, sınav sayısı ve sınav sonuçlarının değerlendirilmesi üzerine odaklanmıştır. Sınavlarda yapılan değişiklikler hakkında öğrenci ve velilerin bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Yapılan sınav değişikliklerinin ezberciliği ortadan kaldıracağı, okul başarısını teşvik edeceği şeklindeki görüş ve beklentiler örneğin 2000 yılında 1500 lise birincisinin üniversiteye girememesi nedeniyle karşılıksız kalmıştır (Karslı ve Üstüner, 2013).

ÖSYS’nin yapısı öğrencilerin anksiyete düzeyini yükseltmektedir. Sınav kaygısı ile ilgili önde gelen araştırmacılardan biri olan Spielberger’e göre sınav kaygısı; formal bir sınav veya değerlendirme durumunda yaşanan, bireyin gerçek performansını ortaya koymasını engelleyen bilişsel, duyuşsal, davranışsal özellikleri olan ve bireyde gerginlik yaratan hoş olmayan bir duygu durumudur. Sınav kaygısı “kuruntu” ve “duyuşsallık” adı verilen iki boyuttan oluşur. Kuruntu bireyin kendi hakkındaki olumsuz değerlendirmeleri ve düşünceleridir. Diğer bir ifadeyle sınav kaygısının bilişsel yönünü ifade eden ve bireyin sınav esnasında yapılması gerekeni yapamayacağına, karşılaştığı sorunu çözemeyeceğine inandığı ve bu gibi olumsuz düşüncelerle dikkatinin dağılmasına neden olan süreçtir. Bu süreçte hızlı kalp atışları, terleme, kızarma, mide bulantıları, sinirlilik, gerginlik ve benzeri bedensel tepkiler yer alır (Güler ve Çakır, 2013).

Üniversite sınavına hazırlanan öğrenciler “Her zaman başarılı olmalıyım”, “İnsanların içinde mahcup ya da küçük düşürülmeye tahammül edemem”, “Geleceğin belirsizliği ile üzülmeliyim” gibi akılcı olmayan düşünceler taşıdıkları için kaygı düzeyleri yükselmektedir (Güler ve Çakır, 2013).

Anksiyete her zaman ve her koşulda görülebilen sıklıkla fizyolojik belirtilerin eşlik ettiği tedirginlik, kaygı, bunaltı biçiminde hissedilen, nahoş bir duygusal yaşantıdır. Organizmanın baş etmekte güçlük çektiği stresli bir durumda hissedilen bir tür tehdit yaşanmasıdır (Bilgin, 2012).

2.2. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Tarafından Sınav Değişikliği İle İlgili Yapılan Açıklamalar Ve Sınav Sonuçları

27 Eylül 2017’de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Başkanı Yekta Saraç sınav değişiklikleri ile ilgili açıklama yaptı. “Üniversiteye sınavsız geçiş olmamakla birlikte sınav stresini azaltacak daha yalın sistemin Türkiye’ye kazandırılması kaçınılmaz bir gerçek. Şu anda uygulanan sistem iki aşamalı. puan türlerini 18’den 4’e indiriyoruz. Sosyal adaleti sağlayan merkezi sınav bu yıl gerçekleştirilecek. Çalışmamız yalınlaştırma ve bu sınavların yönetimini daha da kolaylaştırmaya yönelik. Öğrencilerimiz ve ailelerimiz kesinlikle tedirgin olmasınlar.”

YÖK başkanının sınavın yapısına dair açıklamaları 28 şubat tarihinde yayınlanan Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS) 2018 Kılavuzunda yer almıştır. Ancak kamu oyunda sınavla ilgili tartışmalar YÖK başkanı ve sınav kılavuzunun yayınlanmasından sonra da devam etmiştir.

Daha önce 4 aya yayılan Yüksek Öğrenime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) sınav sistemi yeni getirilen YKS sınav sistemi ile 2 güne indirildi. YGS-LYS sınav sisteminde öğrenciler YGS sonuçlarını bilerek LYS sınavlarına girebiliyordu. YKS sınav sisteminde öğrenci sınav sonucunu bilmeden yeni sınavlara girmektedir. YGS-LYS sınav sisteminde YGS de 150 puan alamayan LYS sınavına katılma hakkı kazanamıyordu. 2017 yılında YGS de elendikten sonra öğrencilerin % 71’i LYS sınavına girerken 2018 yılı Temel Yeterlilik Testine (TYT)

giren öğrencilerin sınavlarında puanlara göre eleme yapılamadığından öğrencilerin %86'sı Alan Yeterlilik Testine (AYT) sınavına girmiştir. Bu yüzdelerle sınava giren öğrenciler incelendiğinde değişen 2018 YKS sınavının ikinci sınavı olan AYT'ye 240 bin öğrencinin fazla olarak girdiği görülmektedir. 2018 yılı YKS sınavında ne kadar öğrencinin puanının hesaplanamadığı, başka deyişle kaç öğrencinin 0 çektiği de açıklanamamıştır.

Aynı kapsamda olan 2015, 2016, 2017 YGS ve 2018 YKS sınav sonuçlarının derslere göre Türkiye ortalamalarını ve yüzdelerle başarılarını birlikte incelediğimizde her 4 yılın başarılarının da çok düşük olduğu görülmektedir.

2018 YKS SONUÇLARI

Sınav sorusu:120

Sınav Süresi: 135 dk.

Sınava katılan 2 milyon 260 bin adayın testlerdeki ortalama doğruları Tablo1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 Derslerin Ortalama Doğruları ve Yüzdeleri

DERSLER	SORU SAYISI	ORTALAMA	YÜZDESİ
Türkçe	40	16.179	% 40.44
Sosyal Bilimler	20	6.003	% 30.01
Temel Matematik	40	5.642	% 14.10
Fen Bilimleri	20	2.828	% 14.14

2017 YGS SONUÇLARI

Sınav sorusu:160

Sınav Süresi: 160 dk.

Sınava katılan 2 milyon 124 bin adayın testlerdeki ortalama doğruları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2 Derslerin Ortalama Doğruları ve Yüzdeleri

DERSLER	SORU SAYISI	ORTALAMA	YÜZDESİ
Türkçe	40	17.278	% 43.20
Sosyal Bilimler	40	12.308	% 30.77
Temel Matematik	40	5.128	% 12.82
Fen Bilimleri	40	4.611	% 11.52

2016 YGS SONUÇLARI

Sınav sorusu:160

Sınav Süresi: 160 dk.

Sınava katılan 2 milyon 84 bin adayın testlerdeki ortalama doğruları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3 Derslerin Ortalama Doğruları ve Yüzdeleri

DERSLER	SORU SAYISI	ORTALAMA	YÜZDESİ
Türkçe	40	19.101	% 47.75
Sosyal Bilimler	40	10.752	% 26.88
Temel Matematik	40	7.891	% 19.72
Fen Bilimleri	40	4.697	% 11.74

2015 YGS SONUÇLARI

Sınav sorusu:160

Sınav Süresi: 160 dk.

Sınava katılan 1 milyon 945 bin adayın testlerdeki ortalama doğruları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4 Derslerin Ortalama Doğruları ve Yüzdeleri

DERSLER	SORU SAYISI	ORTALAMA	YÜZDESİ
Türkçe	40	15.860	% 39.50
Sosyal Bilimler	40	10.700	% 26.75
Temel Matematik	40	5.200	% 13.00
Fen Bilimleri	40	3.900	% 09.75

2018 YKS, 2017 YGS, 2016 YGS, 2015 YGS sonuçları incelendiğinde her 4 yılda da öğrencilerin derslere göre başarı ortalama ve yüzdelerinin düşük olduğu görülür. Bu da gösteriyor ki 2018 yılında yapılan sınav değişikliği öğrencilerin başarılarında olumlu bir etki oluşturmamıştır.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yayınlanan 2018 YKS raporu da Yüksek Öğrenimine Geçiş Sınavında yaşanan gerçekleri göz önüne sermektedir. “2018 TYT oturumunda temel matematik testinde hesaplanan ortalama değerinin düşük ve standart sapmadan küçük olması, bu testte adayların düşük başarı gösterdiğini ve çarpık bir dağılıma işaret etmektedir. Sınavda 20’şer soru ile temsil edilen sosyal ve fen bilimlerinin ortalamaları incelendiğinde çarpık dağılımlar göstermektedir. TYT’de temel matematik, sosyal bilimler ve fen bilimleri testlerinde adaylar görece düşük başarı göstermiştir ve puanlar arası farklılaşma yüksektir (S.12). TYT ‘ye katılan tüm adaylar değerlendirildiğinde 120 sorunun dağılımının 14 ile 60 arasında yoğunlaştığı, dağılımın en sık gözlenen değerinin 29 olduğu görülür. Adayların başarılarının kısmen düşük olduğu ve dağılımın normal çan eğrisini oluşturmadığı gözlenir (S.18). 2018 TYT oturumunda fen bilimlerinde 2 milyon 260 bin adaydan 160 bin aday temel matematikten, 114 bin aday fen bilimlerinden hiçbir soruya doğru cevap verememiştir (S.21) (ÖSYM, 2018)

Yukarıda yer alan sonuç ve değerlendirmelere göre 2018 yılında üniversite giriş sınavlarındaki değişiklikler sınavda soru başına verilen süre artırıldığı halde başarıyı artırmamıştır. Sınava hazırlanma süresi ve sınavda sorulan soruların müfredata göre dağılımının ÖSYM tarafından 4 yıl olarak hesaplandığı göz önüne alınırsa sınav değişikliklerinin sınava 4 ay gibi kısa bir zamanda yapılması, sınava düzenli çalışan öğrencilerimizin üzerinde kaygı ve stres oluşturması da kaçınılmazdır.

2.3. Konu İlgili Araştırmalar

Üniversite sınavına yüklenen anlam ve sınav kaygısı ile ilgili kaynak araştırması yapıldığında ilgili konunun Türkiye’nin gündeminde yıllardır yer aldığı görülür.

Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu 1977 tarihinde yazdığı Milliyetçi Eğitim sistemi isimli kitabında “ Üniversite ağına gelmiş bir gencin fakülte ve meslek seçimi iktisadi ve sosyal gelişimimiz için çok önemlidir. Üniversiteye seçme içi üzerinde ciddiyle durulmamaktadır. Orta öğretimdeki eksiklik ve yanlışlıklar yüksek öğretimde de devam etmektedir. Yüksek ğretilimi seçen gençlerimiz adeta tesadüflerin emrine bırakılmaktadır (Hacıeminoğlu, 1977). Aynı görüşler ne yazık ki 42 yıl sonra günümüzde geçerliliğini korumaktadır. Üniversite sınavına ğrencilerimizde aşırı anlam yüklemekte ancak yeterli yönlendirme olmadığından tesadüflere ve yüksek kaygıya teslim olmaktadır. Depresyon geçiren bir öğrencinin ifadeleri buna örnektir. “Üç yıl gibi uzun bir süre çalışmanın sonucu benim için çok önemli. Üniversite sınavını kazanamazsam öleyim daha iyi” şeklindeki ifade hepimizi sorumlu tutmaktadır (Tan, 2008).

Liselerin amacı öğrencileri üniversiteye hazırlama çerçevesinde odaklaşmıştır. Ancak liseye devam eden her öğrencinin üniversiteye devam edemeyeceği de bir gerçektir. Bu durum üniversiteye devam edemeyenlerin lise öğrenimi boyunca kazandıkları temel donanımın kullanılmaması ve bu açıdan tam olmasa da kısmen boşa giden bir birikim ortaya çıkartıyor. Üniversite sınavı sınava girecek öğrenciler üzerinde yoğun bir stres yaşatmaktadır. Sınavlara girerken binlerce ğrenci en çok istediği alanı değil bir üniversiteye girme uğruna bir çok alanı seçme durumu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu da binlerce kişinin kendi istek ve potansiyeline uygun olmayan bölümlere yerleşmesine yol açmaktadır. Binlerce kişi hedeflerine ulaşmak için girdiği üniversite sınavının stresine veya yeteneklerine uygun iş hayatı dışında kalmaya mahkum olmaktadır (Erdoğan, 2006).

Bir çok ğrenci sınavla birlikte kendi kişiliğinin ve varlığının değerlendirildiğini düşünür. Böyle bir değerlendirmenin doğurduğu kaygı sırasında, beden kimyasında meydana gelen değeriklikler, beyinde öğrenme için gerekli olan protein zincirinin oluşmasını engeller, kaygı, akıl yürütme ve soyut düşünme yönündeki zihinsel faaliyeti bozar. Bu sebeple yüksek sınav kaygısı ğrenci başarısızlığına yol açan en önemli faktörlerden biridir (Baltaş ve Baltaş, 2010).

Yapılan araştırmalar sınav kaygısının ameliyat öncesi kaygıdan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Sınav kaygısı kız öğrencilerde erkek öğrencilerden daha yüksek çıkmaktadır Sınav kaygısı içerisindeki gençlerin doğal olarak söyledikleri sözler; “Bildiklerimin hepsini unuttum. Kazanamazsam mahvolurum. Yemek yiyemez oldum. İstedğim yere giremezsem ölürüm.” Sınavla ilgili en çok yapılan hata sorunu kişiselleştirip sınavla kişiliği beraber görmektir. Sınavda başarısız olunabileceği düşüncesi başaramama korkusuna dönüşür. Başaramama korkusu kaygı düzeyini yükseltir. Sınav birinci amaç olmalı ama tek amaç olmamalıdır. Sınavda başarısız olursa bile kesinlikle başka bir çıkış yolu vardır (Tarhan, 2002).

Sınav öğrencinin ilgi, yetenek ve çalışma alışkanlıkları ile kazanmış olduğu ‘bilgilerin değerlendirilmesidir.’ Sınav kişiliğin değerlendirilmesi değildir. Üniversite seçme sınavı bir ÖLÜM-KALIM savaşı değildir. Sınav stresinden kurtulmak için birinci amacınız olan sınavı kazanmanın yanında ikinci bir amacınız olmalıdır (Baltaş ve Baltaş, 2010).

Öğrencilerin sınavda çözecekleri soru sayısı ile çözdükleri soru sayısı farklı olabilmektedir. Bir öğrencinin çözebileceği soru sayısının limitini sınava kadar ki ders çalışma miktarı, çözdüğü soru sayısının limitini ise sınav anındaki kaygı düzeyi tayin eder. Duygusal kontrolü gelişmiş kişiler, sınav anındaki duygularını tanımayı ve kontrol etmeyi becerebildikleri için daha yüksek puan alacaklardır. Hiç ders çalışmadığı halde sırf kaygılanmadığı için sınavı kazanan yoktur. Ancak çok çalıştığı halde sırf aşırı kaygıdan dolayı sınavı kaybeden çok sayıda kişi bulunmaktadır. Kabul edilebilir düzeyde kaygı yararlı, ancak aşırı kaygı zararlıdır. Kendini bir şeyler yapmak zorunda hissedecek kadar kaygılı, ancak korkudan kilitlenmeyecek kadar rahat olmak ideal kaygı eşiğidir (Sekman, 2009).

Tehlikeden endişelenmek ve korkmak insanların doğal tepkileridir. Hepimizde potansiyel olarak anksiyete ve korku problemi vardır. Anksiyete hepimizde bulunan alarm sistemi gibidir, insan olmanın bir parçasıdır. Anksiyete tatsızlaştığında, arka planındaki temel etkenler kontrol edilebilir. Anksiyete çoğunlukla tehdit edici düşüncelerden ortaya çıkar. Tehdit edici düşünceleri ve kaygıları olan kişi kendini endişeli hisseder (Leahy ve ark., 2010).

Yaygın anksiyete bozukluğunda kişi kendini işte ve okulda başarısızlık gibi kuruntulara kapılmaktan alıkoyamaz. Kaygı ve kuruntuya huzursuzluk, aşırı heyecan kolay yorulma, düşüncelerini odaklayamama, uyku bozukluğu eşlik eder (Amerikan Psikiyatri Birliği ve Köroğlu, 2005).

Anksiyete insanın güveninin gerçek ya da imgesel bir tehditle karşılaştığı zaman yaşanan durumudur. Anksiyetenin yoğunluğunun arttığı oranda insanın ihtiyaçlarına doyum sağlama etkinliklerinde de bir azalma olur, ilişkileri bozulur ve düşünce düzeni aksar. Anksiyetenin anneden çocuğa geçtiği ile ilgili görüşler vardır (Altıntaş, 2005).

Klinik modele göre tehlikeden endişelenmek ve korkmak insanların doğal tepkileridir. Hepimizde potansiyel olarak anksiyete ve korku problemi vardır. Anksiyete hepimizde bulunan alarm sistemi gibidir. İnsan olmanın bir parçasıdır. Öfke, gerilim, uyku bozukluğu, dikkat dağılması anksiyete semptomlarıdır. Anksiyete tatsızlaştığında arka plandaki semptomlar kontrol edilebilir. Anksiyete çoğunlukla tehdit edici düşüncelerden ortaya çıkar. Anksiyete hastalarında endişeye neden olan düşünceler tanımlanır ve onlarla mücadele edilirse hastaya fayda sağlanmış olur (Leahy, 2007).

İnsan dıştan gelen bir uyarım ya da yeni bir durum karşısında fizyolojik olarak kaygı duyar. Bu kaygıya neden olan ya da bu kaygıyla birlikte ortaya çıkan adrenalin ve benzeri maddelerde artma ve belirtiler görülür. Kaygının kişiliğin gelişmesinde, yapılanmasında, davranışın ortaya çıkmasında önemli rolü olduğu Freud, Adler ve Sullivan tarafından kabul edilmiştir (Köknel, 1982).

Günlük işlevselliğe zarar veren ısrarcı kaygıya kaygı bozukluğu denir. Kaygı bozukluğunun dört ana tipi fobik bozukluk, panik bozukluk, yaygın anksiyete bozukluğu obsesif kompulsif bozukluktur.

Fobik bozukluk nesnel tehlike, kaygı üreten genellikle küçük veya var olmayan bir uyarandan gerçekleşir. Ancak fobiden muzdarip olan kimse için bu tehlike son derece büyüktür ve uyarıyı tam bir panik atak izliyor olabilir. Kaygıdan muzdarip insanlar korkuya yol açan uyarıdan kaçınıbiliyorsa fobiler kişilerin hayatında az etkiye sahip olabilir. Panik bozukluk birkaç saniyeden birkaç saate kadar değişen kaygı bozukluğudur. Belli bir uyarısı yoktur, panik atak boyunca kaygı birden bire zirve yapar, kişi kaçınılmaz bir felaket yaşayacağı duygusuna kapılır. Panik bozuklukta fiziksel

semptomlar zirve yapar, panik sonrası kişi kendini çok yorgun hisseder. Yaygın anksiyete bozukluğu uzun dönemli ve ısrarcı kaygı ve kontrol edilemeyen endişeye neden olur. Kişiler ısrarcı kaygı nedeni ile konsantre olamaz, kaygı, korkularını düzenleyemez ve endişelerinin merkezinde yaşamaktadırlar. İsrarcı kaygıya baş ağrısı, baş dönmesi, uykusuzluk gibi semptomlar eşlik eder. Obsesif kompulsif bozuklukta kişi istenmeyen düşünceden rahatsızdır ve istekleri karşısında kompulsiyon adı verilen takıntılı davranışlardan kendini alıkoyamaz. İleri derecede rahatsız olanlar aylarca sürecektir ısrarcı tuhaf, problemlili düşünce ve davranışlara sahiptir (Durak, 2016).

Anne ya da babanın gerçekleştirmek istediği istek ve hayalleri gerçekleştirmemiş, içi buruk ve hayal kırıklıkları ile dolu olunca hayallerini çocuğunun gerçekleştirmesini istiyor. Çocuğunu kendi hayallerini gerçekleştirme aracı olarak görmek, bizim ülkemizde en yaygın olay. Anababalar, kendi gerçekleştiremedikleri şeyler için, farkına varmadan çocuklarını kullanıyorlar. Çocuk hangi üniversitenin hangi bölümüne gitsin? Hangi mesleği seçsin? Anababa çocuğu adına karar veriyor. Çocuklar anababalarının isteklerinin aracı olduklarına en sorunlu ve mutsuz oldukları zaman varıyorlar. Ancak rayına oturmuş tren gibi istemeye istemeye hayatlarına devam ediyorlar (Cüceloğlu, 2015).

Her yıl milyonlarca aile sınav hazırlıkları içinde olan çocuklarının başarısı için elinden gelenin en iyisini yapma arayışı içine girer. Bu aileler kaygılıdır ve içinde buldukları durumda kendini çoğu kez bunalmış ve çaresiz hissederler. Bunalmış ve çaresiz hissetmek öfkeye götürür. Aile ortamında çocuk başarıya yönlendirilmek istenir ama kaygılı, bunalmış, çaresiz, öfkeli anne ve babalar bu duygular içinde çoğu kez onlara destek yerine köstek olurlar (Cüceloğlu, 2015).

Siz çocuklarınız gibi olabilirsiniz ama sakın onları kendiniz gibi olmaya zorlamayın. Çünkü hayat geriye dönmez. Siz yaysınız, çocuklarınız ise sizden çok ileriye atılmış oklardır (Neil, 1978).

Okula bir gün balık getirmiştik ve balığın iç organlarını inceliyorduk. Bir arkadaşımız öğretmene, “Balığın iç organlarını inceleyeceğimize balığın taze mi yoksa bayat mı olduğunu öğrensek daha iyi olmaz mı?” deyince öğretmenimiz büyük bir kırgınlıkla ona “Üzerine vazife olmayan işlere karışma” diye bağırıldığını hiç

unutmuyorum. Bu anı bende düşünme konusunda fevkalade negatif bir motivasyon meydana getirmişti (Saygın, 2002).

Kalite okulu asla cezalandırıcı değildir. Tüm öğrencilerin öğrenme fırsatları vardır; öğrenme zamana endekslenmemiştir; makinelerle ölçülebilen genel testlere asla baş vurulmaz; hatta öğrencinin ödüllendirilmesi dahil alternatif değerlendirme yolları kullanılıyorsa testlerden tümüyle vazgeçilebilir. Alternatif değerlendirme proje yapmak, öğrendiğini uygulama gibi yetkinliğin sergilenmesini içerir (Glasser ve Kaplan, 1999).

2010 yılı üniversite sınav sistemiyle alan değişikliği için kolaylıklar sağlanmıştır. Ayrıca bu iki aşamalı ve farklı periyotlarda uygulanan sınav sistemi, öğrencinin performansını tek güne sıkıştırmasını önlemekte heyecan kontrolü sağlamasına yardımcı olmaktadır. Farklı alanların sınavlarının farklı günlerde yapılması, öğrencinin tek alana yoğunlaşmasını sağlamakta olup sınav başarısının yükselmesine yardımcı olmaktadır. Yapılan sınav değişikliğinin özellikle ekonomik durumu gelişmiş olan illerde geri kalmış iller arasında var olan öğrenci yerleştirme farklılığını artırdığı sonucuna varılmıştır. Bu fark illerdeki eğitim seviyesinin aynı düzeye getirilmesini gündeme taşımaktadır (Taşpınar ve ark., 2012).

2018 yılı üniversite sınav sistemi değişikliği ile ilgili 12. Sınıfta okuyan 47 öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Sınav değişikliği hakkında öğrencilerin %82,1 olumsuz %17,9 olumlu olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Sınav sistemine yönelik olumsuz görüşler; öğrencileri olumsuz etkiliyor, sınav sisteminin sık değişmesi yanlış, değişikliğin zamanlaması doğru değil şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin daha çok olumsuz düşüncelere sahip olmalarında o yıl sınava girecek olmalarının etkisi görülmektedir. Üniversite sınav değişikliklerinin belirsizliklere yer vermeyecek şekilde en az iki yıl önceden ilan edilmesinin doğru olacağı sonucuna varılmıştır. Sınav değişiklikleri yapılırken öğretmen, öğrenci, veli ve okul yöneticilerinin görüşlerinin alınması ve değişikliklerin anlaşılabilmesi için de yeterli bilgilendirme çalışmasının yapılması uygun olacaktır (Sarıca, 2019).

Yüksek öğretime devam etmek isteyen çok sayıda lise mezunu var ve yüksek öğretim sistemi bu öğrencilerin en azından makul bir oranına eğitim hizmeti sunacak

kapasiteye sahip değil. Bu kapasite oluşturulsa da farklı alanlarda üniversite mezunlarının istihdam edilebilirlik ve göreceli olarak daha iyi bir refah düzeyi olanakları yine üniversite kapısında ciddi bir yarışma ve elemeyi zorunlu kılacaktır. ÖSS ile ilgili sorun yalnızca üniversitedeki kapasite ile ilgili değil, aynı zamanda genel olarak toplumsal ve ekonomik kalkınmışlık düzeyi ile ilgilidir. Bu durumda üniversiteye girişte sınavın nasıl yapıldığı Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ilgili sorulara köklü bir çözüm getirmeyecektir (Karip, 2008).

Öğrencilerde aşırı kaygı meydana getirerek onun başarısız olmasına neden olan, öğrenilecek materyalin çok zor olması değil, o olayın kendisi için taşıdığı anlamdır. Birey, sınavda bilgisinin ölçüldüğünü değil kişiliğinin ölçüldüğünü düşünerek gerçekçi olmayan inançlar geliştirmektedir. Bu gerçekçi olmayan inançların yerine daha gerçekçi alternatif inançlar geliştirerek düşüncelerde yeniden düzenleme yapılabilir (Koruklu ve ark., 2006).

Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek düzeyi yüksektir ve sınav kaygısını düşürmektedir. Kız öğrenciler üniversite sınavında erkek öğrencilerden daha yüksek sınav kaygısı yaşamaktadır. Toplumumuzda kadının sosyal kimliğinin; mesleğine ve ekonomik bağımsızlığına borçlu olduğu düşünöldüğünde üniversite sınavı meslek sahibi olmak için atılan en önemli adımdır. Bu durumda kızların sınav kaygısında etkili olabilmektedir (Yağcı, 2010).

Ölkemizdeki sınavların kişinin geleceğinin belirlenmesinde önemli yerinin olması, var olan sınav kaygısının daha da artmasına sebep olmaktadır. Öğrencilerin geçmişten getirdikleri çalışma alışkanlıkları sınava hazırlanan dönemde ihtiyaçları karşılamaktan genel olarak uzaktır. Edinilemeyen çalışma alışkanlıkları, eğitim sisteminin ezberci yapısı, öğrencilerde ciddi öğrenme eksiklikleri oluşturmaktadır. Özellikle öğrencilerin sınava hazırlandıkları yıl; ailenin beklentileri, yakın çevrenin beklentileri öğrenci üzerinde yüksek baskıya neden olurken, öğrenci kendi eksikliklerini bildiğinden bu beklentileri karşılayamayacağını düşünür. Beklentilerin karşılanmaması bireyde kötü duygular ve düşünceler oluşturur. Sınavı kazanmak veya kaybetmek öğrencinin nazarında çevresi tarafından zeki olup olmadığına dair bir ölçüt olarak

değerlendirilir. Bütün bunlar birleşince öğrencinin sınav kaygısı daha da artar (Bagav, 2018).

Öğrenciler ve aileleri için üniversiteye giriş sınavı büyük bir önem arz etmektedir. Üniversiteye başvuran sayısı her yıl artarken, üniversitelerin kontenjanları aynı hızla artmamaktadır. Yüksek öğretimden mezun olarak iyi bir meslek sahibi olma hayalini kuran öğrencilerin büyük çoğunluğu geleceklere dair yoğun kaygı yaşamaktadırlar. Bu nedenle üniversiteye hazırlık süreci öğrenciler için yarışmacı, uzun, zor ve zorlamalı bir süreç olarak yaşanmakta; bu süreçte bazı öğrencilerin bedeller ödedikleri, hatta depresyona girdikleri bile görülmektedir (Yılmaz Aydın, 2018).

Anksiyete ve sınavla ilgili görüşler incelendiğinde üniversite sınavına yüksek anlam yükleyen öğrencilerimizin üst düzeyde anksiyete yaşadıkları gözlenir. Üniversite hazırlık parkurunda koşan/koşturulan öğrencilerimizin sınava 4 ay kala sınav değişiklikleri ile karşı karşıya kalmaları onların duygu ve düşünce durumlarında, geleceklere telafisi mümkün olmayan ne etkiler bırakır? Milletimizin geleceği gençlerimiz hayata hazırlanmada ve vasıflı bireyler olmada hangi engellerle karşılaşılıyorlar? Dünyanın iletişim araçları ile küçüldüğü ve gençlerimizin dünyanın diğer ülke gençleriyle yarıştığı günümüzde onların yüksek öğretimden yararlanmalarında hangi seviyedeyiz? Bu tür sorulara verilen cevaplar sınav ve sınav değişiklikleri ile ilgili öğrencilerimizin yaşadıkları gerçekleri dile getirecektir. Eğitim ve sınav sistemi anayasa gibidir, zorunlu olmadıkça değiştirilmemelidir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılan veri toplama araçları, verilerin analizi ile ilgili bilgiler açıklanmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, 2018 yılında değişen Üniversite Giriş Sınavına girmiş kazanmış ve kazanamamış öğrencilerle üniversiteye ilk defa girecek 12. sınıf öğrencilerinin anksiyete düzeylerini inceleyen betimsel bir çalışmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bursa ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ulubatlı Hasan Anadolu Lisesi 12. Sınıf öğrencileri ve Sınav Eğitim Merkezleri öğrencileri ile Uludağ Üniversitesinde okuyup Bursa Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan öğrenciler oluşturmaktadır.

Her bir alanda 50 erkek ve 50 kız olmak üzere 100 öğrenci seçilmiş, toplamda 300 öğrenci inceleme evrenini oluşturmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından, öğrencilere ölçeklerin uygulanabilmesi için İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Sınav Okulları Genel Müdürlüğü ile Yıldırım Kredi ve Yurtlar Kurumundan izin alınmıştır. Öğrenciler okul, yurt ve kursların salonlarında toplanmış, öğrencilere araştırma ve uygulama ile ilgili sözlü ve yazılı bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere aşağıdaki araçlar uygulanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla; STAI TX-1 Durumluk ve STAI TX-2 Süreklilik Anksiyete ölçekleri uygulanmıştır (*Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri Ek1-Ek 2*)

Spielberger ve arkadaşları tarafından durumluk ve sürekli kaygı seviyelerini ayrı ayrı saptamak amacıyla geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlanması, güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları Öner ve Le Compte tarafından yapılmıştır (Coşkun ve Akkaş, 2009). Başlangıçta normal yetişkinlerde kaygıyı araştırmak amacıyla geliştirilmiş olan bu ölçeğin, sonraki denemelerde lise öğrencilerine, psikiyatrik bozuklukları ve fiziki hastalıkları olan bireylere de uygun olduğu görülmüştür. Bu envanter kısa ifadelerin bulunduğu, kırk maddeden oluşan, yirmişer maddelik iki ayrı ölçeği içeren bir öz-değerlendirme (Self-evaluation) anketidir. Durumluk Kaygı ölçeği bireyin belirli bir anda ve belirli koşullarda kendisini nasıl hissettiğini betimlemesini; içinde bulunduğu duruma ilişkin duygularını dikkate alarak cevaplamasını gerektirir. Sürekli Kaygı ölçeği ise bireyin genellikle nasıl hissettiğini betimlemesini gerektirir. Bu iki ölçek TX-1 ve TX-2 şeklinde kullanılmaktadır. Ölçeklerin cevaplandırılmasında zaman sınırlaması yoktur. Bu çalışmada her iki ölçekte kullanılmıştır. Ölçeklerde iki tür ifade bulunur. Bunlar; doğrudan ya da düz (direct) ve tersine dönmüş (reverse) ifadelerdir. Doğrudan ifadeler, olumsuz duyguları; tersine dönmüş ifadeler ise olumlu duyguları dile getirir. Durumluk Kaygı Ölçeğinde on tane tersine dönmüş ifade vardır. Bunlar 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20'nci maddelerdir. Sürekli Kaygı Ölçeğinde ise yedi tane tersine dönmüş ifadeler vardır ve bunlar 21, 26, 27, 30, 33, 36 ve 39'uncu maddelerdir. Değerlendirmede, doğrudan ifadeler için elde edilen toplam ağırlıklı puandan ters ifadelerin toplam ağırlıklı puanı çıkartılır. Bu sayıya önceden saptanmış ve değişmeyen bir değer eklenir. Durumluk kaygı için bu değer 50, Sürekli Kaygı Ölçeği için ise 35'dir. En son elde edilen değer bireyin kaygı puanıdır. Her iki ölçekten elde edilen toplam puan değeri 20 ile 80 arasında değişebilir. Puanların yüksek olması kaygı seviyesinin yüksek olduğuna işaret eder. Puanlar 61 veya üstünde ise kaygı düzeyinin normal sınırları aşmış olduğuna işarettir. Sürekli Kaygı Ölçeğinin Kuder-Richardson güvenilirliği .83 ile .87 arasında, madde (Item Remainder) güvenilirliği .34 ile .72 arasında, test tekrar- test güvenilirliği .71 ile .86 arasındadır. Yapı ya da deneysel kavram geçerliği ve kriter geçerliği analizleri yapılmıştır (Bilgin, 2012).

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmadan elde edilen veriler, SPSS 24.0 istatistik paket programı ile değerlendirilmiştir.

İstatistiksel karşılaştırmalar öncesinde değişkenlerin dağılımları Shapiro -Wilk normal dağılım testi ile test edildi. Gruplar arası karşılaştırmalarda değişkenlerin normal dağılım göstermesi durumunda t testi, normal dağılım göstermemesi durumunda Kruskal- Wallis ve Mann-Whitney-U testleri kullanıldı. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Pearson Korelasyon katsayısı ve Spearman Korelasyon katsayısı kullanıldı. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi olarak $\alpha = 0.05$ alındı. Parametrik testlerde betimleyici değer olarak ortalama ve standart sapma, nonparametrik testlerde ise betimleyici değer olarak medyan (Min-Maks) değerleri verilmiştir.

4. BULGULAR

2018 yılında değişen sınava girip kazanan 50 erkek ve 50 kız, sınava girip kazanamayan 50 erkek ve 50 kız ve 2019 yılında değişen üniversite sınavına girecek 50 erkek ve 50 kız öğrenci grupları ile ilgili tablolar ve grafikler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5 Öğrencilerin Durumluk Anksiyete Tanımlaması

	N	Minimum	Maksimum	Mean (Ortalama)	Ss (Standart Sapma)
Sınavı kazanan erkek	50	21,00	72,00	43,7400	12,53698
Sınavı kazanan kız	50	43,00	80,00	64,7000	10,36133
Sınavı kazanamayan erkek	50	23,00	72,00	54,3200	10,52391
Sınavı kazanamayan kız	50	38,00	76,00	60,4000	8,77380
Sınava ilk girecek erkek	50	32,00	74,00	51,0200	11,83300
Sınava ilk girecek kız	50	28,00	70,00	53,1200	8,71461

Tablo 5’de öğrencilerin durumluk anksiyete ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Maksimum anksiyete değeri (80,00) ile sınavı kazanan kızlarda bulunmuşken, minimum anksiyete değeri (21,00) sınavı kazanan erkeklerde belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde en düşük değer (43,74) ile sınavı kazanan erkeklerde belirlenirken, en yüksek anksiyete değeri (64,70) sınavı kazanan kızlarda tespit edilmiştir.

Gruplar içindeki standart sapmalar incelendiğinde ise en yüksek değer (12,53698) sınavı kazanan erkeklerde, en düşük değer (8,71461) ise sınavı kazanamayan kızlarda belirlenmiştir.

Tablo 6’da öğrencilerin sürekli anksiyete ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Minimum anksiyete değeri (24,00) ile sınavı kazanan erkeklerde tespit edilirken, maksimum anksiyete değeri (51,06) ile sınavı kazanamayan kızlarda bulunmuştur.

Tablo 6 Öğrencilerin Sürekli Anksiyete Tanımlaması

	N	Minimum	Maksimum	Mean (Ortalama)	Ss (Standart Sapma)
Sınavı kazanan erkek	50	24,00	64,00	42,9600	9,82907
Sınavı kazanan kız	50	26,00	67,00	47,4600	9,94518
Sınavı kazanamayan erkek	50	27,00	63,00	46,8200	8,75212
Sınavı kazanamayan kız	50	30,00	74,00	51,0600	9,22820
Sınavı ilk girecek erkek	50	28,00	68,00	45,2000	9,49543
Sınavı ilk girecek kız	50	29,00	65,00	48,1800	8,75212

Ortalamalar incelendiğinde en düşük değer (42,96) ile sınavı kazanan erkeklerde belirlenirken, en yüksek anksiyete değeri (51,06) sınavı kazanamayan kızlarda tespit edilmiştir. Bu da minimum ve maksimum değerlere paralellik göstermektedir.

Gruplar içindeki standart sapmalar incelendiğinde ise gruplarda çok büyük farklılık olmamakla birlikte, en yüksek değer (9,82907) sınavı kazanan erkeklerde, en düşük değer (8,75212) ise sınavı kazanamayan erkeklerde ve sınavı ilk girecek kızlarda belirlenmiştir.

Tablo 7 Erkek Öğrencilerin Durumluk Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazananlar	Sınavı Kazanamayanlar	-10,58*	2,33223	0,000
	Sınavı İlk Girecekler	-7,28*	2,33223	0,002
Sınavı Kazanamayanlar	Sınavı Kazananlar	10,58*	2,33223	0,000
	Sınavı İlk Girecekler	3,30	2,33223	0,159
Sınavı İlk Girecekler	Sınavı Kazananlar	7,28*	2,33223	0,002
	Sınavı Kazanamayanlar	-3,30	2,33223	0,159

Erkek öğrenci gruplarının durumluk anksiyete düzeyleri Tablo 7’de verilmiştir. Durumluk kaygı erkek grubunda 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar ($F(df)=0,000<0,05$) ve 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınavı ilk girecekler arasında ($F(df)=0,002<0,05$) anlamlı farklılık vardır. Fakat 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile sınavı ilk girecekler ($F(df)=0,159>0,05$) arasında anlamlı farklılık yoktur.

Tablo 8 Kız Öğrencilerin Durumluk Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazananlar	Sınavı Kazanamayanlar	4,30 [*]	1,86291	0,022
	Sınava İlk Girecekler	11,58 [*]	1,86291	0,000
Sınavı Kazanamayanlar	Sınavı Kazananlar	-4,30 [*]	1,86291	0,022
	Sınava İlk Girecekler	7,28 [*]	1,86291	0,000
Sınava İlk Girecekler	Sınavı Kazananlar	-11,58 [*]	1,86291	0,000
	Sınavı Kazanamayanlar	-7,28 [*]	1,86291	0,000

Tablo 8’de kız öğrenci gruplarının durumluk anksiyete düzeyleri verilmiştir. Durumluk kaygı düzeyleri kız grupları arasında incelendiğinde 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar ($F(df)=0,022<0,05$) ve 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,000<0,05$), 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,000<0,05$) anlamlı farklılık vardır.

Tablo 9 Öğrencilerin Durumluk Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılmasının Harflendirilmesi

Cinsiyeti	Erkek	Kız
2018 Yılında Üniversiteyi Kazananlar	43,74 ^b	64,70 ^a
2018 Yılında Üniversiteyi Kazanamayanlar	54,32 ^a	60,40 ^b
2019 Yılında Üniversite Sınavına İlk Defa Girecekler	51,02 ^a	53,12 ^c

*Aynı sütunlardaki farklı harfler gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğunu göstermektedir

Öğrenci gruplarının durumluk anksiyete düzeyleri Tablo 9’de verilmiştir. 2018 yılında üniversiteyi kazanan erkeklerin anksiyete düzeyleri diğer erkek gruplarına göre önemli düzeyde düşük ($p<0,05$) iken, 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile sınava ilk girecekler arasında önemli düzeyde farklılık yoktur ($p>0,05$).

Kız grupları incelendiğinde ise 2018 yılında sınavı kazananlar diğer gruplara göre önemli düzeyde yüksek ($p<0,05$) anksiyete düzeyine sahip iken, en düşük anksiyete düzeyi ise 53,12 ile 2019 yılında sınava ilk gireceklerde belirlenmiştir.

Tablo 10 Öğrencilerin Durumluk Anksiyeteleri Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazanan	Sınavı Kazanamayan	-3,14	1,73614	0,072
	Sınava İlk Girecekler	2,15	1,73614	0,217
Sınavı Kazanamayan	Sınavı Kazanan	3,14	1,73614	0,072
	Sınava İlk Girecekler	5,29*	1,73614	0,003
Sınava İlk Girecekler	Sınavı Kazanan	-2,15	1,73614	0,217
	Sınavı Kazanamayan	-5,29*	1,73614	0,003

Tüm Öğrencilerin Durumluk Anksiyeteleri Tablo 10’da verilmiştir. Öğrenciler cinsiyetlerine göre gruplara ayrılmadan yapılan istatistiki analizde sadece sınavı kazanamayanlar ile sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,003<0,05$) anlamlı farklılık olduğu, diğer eşlemelerde anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 11 Tüm Öğrencilerin Durumluk Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılmasının Harflendirilmesi

	Durumluk
2018 Yılında Üniversiteyi Kazananlar	54,22 ^{ab}
2018 Yılında Üniversiteyi Kazanamayanlar	57,36 ^a
2019 Yılında Üniversite Sınavına İlk Defa Girecekler	52,07 ^b

*Aynı sütunlardaki farklı harfler gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğunu göstermektedir.

Tüm öğrencilerin durumluk anksiyete düzeylerinin gösterildiği Tablo11 incelendiğinde, 2018 yılında üniversiteyi kazanamayan öğrencilerin anksiyete düzeylerinin (57,36), 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecekler (52,07) göre önemli düzeyde yüksek ($p<0,05$) olduğu görülmektedir. 2018 yılında üniversiteyi kazananların anksiyete düzeyleri ile diğer grupların anksiyete düzeyleri arasında önemli farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 12 2018 Yılında Sınavı Kazananların Durumluk Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	43,7400	12,53698	-9,112	98	0,000
	Kız	50	64,7000	10,36133			

2018 yılında sınavı kazananların durumluk anksiyeteleri Tablo 12’de gösterilmektedir. Ankete katılan kızların anksiyete düzeylerinin erkeklere göre önemli düzeyde ($0,000 < 0,05$) yüksek olduğu belirlenmiştir

Tablo 13 2018 Yılında Sınavı Kazanamayanların Durumluk Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	54,3200	10,52391	-3,138	98	0,002
	Kız	50	60,4000	8,77380			

Tablo 13’te 2018 yılında sınavı kazanamayanların durumluk anksiyeteleri verilmiştir. Ankete katılan erkeklerin anksiyete düzeylerinin kızlara göre önemli düzeyde ($0,002 < 0,05$) düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 14 2019 Yılında Sınava İlk Gireceklerin Durumluk Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	51,0200	11,83300	-1,010	98	0,315
	Kız	50	53,1200	8,71461			

2019 yılında sınava ilk gireceklerin durumluk anksiyetelerinin yer aldığı Tablo 14’de ankete katılan erkek ve kız anksiyete düzeyleri ($0,315 > 0,05$) arasında anlamlı farklılık olmadığı gözlenmiştir. Diğer gruplarda cinsiyet anlamlı farklılık oluşturmasına rağmen, ilk defa gireceklerde böyle bir durum gözlenmemiştir.

Tablo 15 2018 Yılında Sınavını Kazananların Puan Aralıklarına Göre Durumluk Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	19	38	26	52	5	10
Kız	-	-	13	26	37	74
Toplam Yüzdesi	19		39		42	

Tablo 15’te 2018 yılında üniversiteyi kazananların puan aralıklarına göre durumluk anksiyete düzeyleri verilmiştir. Erkeklerin %38’inin anksiyete düzeyleri 21-40 arasında, %52’sinin 41-60 arasında, %10’unun ise 61-80 arasında olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrenciler incelendiğinde ise 21-40 arasında hiç kimsenin olmadığı, 41-60 arasında %26, 61-80 arasında ise %74’ünün olduğu belirlenmiştir. Kızların yaklaşık ¾’ünün anksiyete düzeylerinin çok yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 16 2018 Yılında Sınavını Kazanamayanların Puan Aralıklarına Göre Durumluk Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	2	4	33	66	15	30
Kız	1	2	17	34	32	64
Toplam Yüzdesi	3		50		47	

2018 yılında üniversiteyi kazanamayanların puan aralıklarına göre durumluk anksiyete düzeyleri Tablo 16’de verilmiştir. Erkeklerin %4’ünün anksiyete düzeyleri 21-40 arasında, %34’ünün 41-60 arasında, %64’ünün ise 61-80 arasındadır. Kız öğrenciler incelendiğinde ise 21-40 arasında %2, 41-60 arasında %34, 61-80 arasında ise %64’ü bulunmaktadır. Genel olarak incelendiğinde ise düşük anksiyete düzeyine sahip öğrencilerin yok denecek kadar az olduğu belirlenmiştir.

Tablo 17 2019 Yılında Sınava İlk Gireceklerin Puan Aralıklarına Göre Durumluk Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	11	22	26	52	13	26
Kız	3	6	36	72	11	22
Toplam Yüzdesi	14		62		24	

2019 yılında sınava ilk gireceklerin puan aralıklarına göre durumluk anksiyete düzeylerinin verildiği Tablo 17 incelendiğinde erkeklerin %22’sinin 21-40 arasında, %52’sinin 41-60 arasında, %26’sının ise 61-80 arasında olduğu, kızların ise %6’sının 21-40 arasında, %72’sinin 41-60 arasında, %22’sinin ise 61-80 arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 18 Tüm Öğrencilerin Puan Aralıklarına Göre Durumluk Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	32	21	85	57	33	22
Kız	4	3	66	44	80	53
Toplam	36	12	151	50	113	38

Gruplara ayırmadan tüm erkek, kız öğrencilerin anksiyete düzeylerinin incelendiği Tablo 18’de erkek öğrencilerin %21’i 21-40 arasında, %57’sinin 41-60 arasında, %22’sinin ise 61-80 arasında olduğu tespit edilmiştir. Tablodan da görüleceği gibi erkek öğrencilerin %79’unun anksiyetesi istenmeyen düzeydedir.

Kız öğrenciler incelendiğinde ise kızların %97’sinin anksiyete düzeyinin istenmeyen orta veya yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu oranlar sınav sistemi değişikliklerinin öğrenciler üzerinde yüksek anksiyeteye neden olduğunu gözler önüne sermektedir.

Tablo 19 Erkek Öğrencilerin Sürekli Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazananlar	Sınavı Kazanamayanlar	-3,86*	1,87394	0,041
	Sınava İlk Girecekler	-2,24	1,87394	0,234
Sınavı Kazanamayanlar	Sınavı Kazananlar	3,86*	1,87394	0,041
	Sınava İlk Girecekler	1,62	1,87394	0,389
Sınava İlk Girecekler	Sınavı Kazananlar	2,24	1,87394	0,234
	Sınavı Kazanamayanlar	-1,62	1,87394	0,389

Erkek öğrenci gruplarının sürekli anksiyete düzeyleri Tablo 19’da verilmiştir. Sürekli kaygı erkek grubunda 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar arasında ($F(df)=0,041<0,05$) anlamlı düzeyde farklılık olmasına rağmen, 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,234>0,05$) ve 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile sınava ilk girecekler ($F(df)=0,159>0,05$) arasında anlamlı düzeyde farklılık yoktur.

Tablo 20 Kız Öğrencilerin Sürekli Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazananlar	Sınavı Kazanamayanlar	-3,60	1,86428	0,055
	Sınava İlk Girecekler	-,72	1,86428	0,700
Sınavı Kazanamayanlar	Sınavı Kazananlar	3,60	1,86428	0,055
	Sınava İlk Girecekler	2,88	1,86428	0,125
Sınava İlk Girecekler	Sınavı Kazananlar	,72	1,86428	0,700
	Sınavı Kazanamayanlar	-2,88	1,86428	0,125

Tablo 20’de kız öğrenci gruplarının sürekli anksiyete düzeyleri verilmiştir. Sürekli kaygı düzeyleri kız grupları arasında incelendiğinde 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar ($F(df)=0,055>0,05$) ve 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,700>0,05$), 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında ($F(df)=0,125>0,05$) anlamlı farklılık yoktur. Tüm kız öğrencilerin sürekli anksiyete değerleri benzer sonuçlar vermiştir.

Tablo 21 Öğrencilerin Sürekli Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılmasının Harflendirilmesi

Cinsiyeti	Erkek	Kız
2018 Yılında Üniversiteyi Kazananlar	42,96 ^b	47,46
2018 Yılında Üniversiteyi Kazanamayanlar	46,82 ^a	51,06
2019 Yılında Üniversite Sınavına İlk Defa Girecekler	45,20 ^{ab}	48,18

*Aynı sütunlardaki farklı harfler gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğunu göstermektedir

Tablo 21’de verilen öğrenci gruplarının sürekli anksiyete düzeylerine göre 2018 yılında üniversiteyi kazanamayan erkeklerin anksiyete düzeyleri sınavı kazanan erkeklere göre önemli düzeyde yüksek ($p<0,05$) iken, 2018 yılında sınavı kazananların anksiyete düzeyi düşüktür.

Kız grupları incelendiğinde ise 2018 yılında sınavı kazananlar, sınavı kazanamayanlar ve ilk girecekler arasında önemli düzeyde farklılık olmamasına rağmen, en düşük değer(47,46) 2018 yılında sınavı kazananlarda, en yüksek değer(51,06) ise 2018 yılında sınavı kazanamayanlarda belirlenmiştir.

Tablo 22 Tüm Öğrencilerin Sürekli Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılması

I	II	Ortalama Farkları	Std. Hata	p
Sınavı Kazanan	Sınavı Kazanamayan	-3,73*	1,34479	0,006
	Sınava İlk Girecekler	-1,48	1,34479	0,272
Sınavı Kazanamayan	Sınavı Kazanan	3,73*	1,34479	0,006
	Sınava İlk Girecekler	2,25	1,34479	0,095
Sınava İlk Girecekler	Sınavı Kazanan	1,48	1,34479	0,272
	Sınavı Kazanamayan	-2,25	1,34479	0,095

Tüm öğrencilerin sürekli anksiyeteleri Tablo 22’de verilmiştir. Öğrenciler cinsiyetlerine göre gruplara ayrılmadan yapılan istatistiki analizde sadece sınavı kazananlar ile sınavı kazanamayanlar arasında ($F(df)=0,006<0,05$) anlamlı farklılık olduğu, diğer eşlemelerde anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 23 Tüm Öğrencilerin Sürekli Anksiyetelerinin LSD Testi İle Karşılaştırılmasının Harflendirilmesi

	Sürekli
2018 Yılında Üniversiteyi Kazananlar	45,21 ^b
2018 Yılında Üniversiteyi Kazanamayanlar	48,94 ^a
2019 Yılında Üniversite Sınavına İlk Defa Girecekler	46,69 ^{ab}

*Aynı sütunlardaki farklı harfler gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğunu göstermektedir

Tüm öğrencilerin sürekli anksiyete düzeylerinin gösterildiği Tablo 23 incelendiğinde, 2018 yılında üniversiteyi kazanamayan öğrencilerin anksiyete düzeyleri(48,94), üniversiteyi kazanan öğrencilere (45,21) göre önemli düzeyde ($p<0,05$) yüksek çıkmıştır. 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa gireceklerin anksiyete düzeyleri ile diğer grupların anksiyete düzeyleri arasında önemli farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 24 2018 Yılında Sınavı Kazananların Sürekli Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	42,9600	9,82907	-2,276	98	0,025
	Kız	50	47,4600	9,94518			

2018 yılında sınavı kazananların sürekli anksiyete değerleri Tablo 24’te verilmiştir. Ankete katılan kızların anksiyete düzeyleri erkeklere göre önemli düzeyde ($0,025 < 0,05$) yüksektir.

Tablo 25 2018 Yılında Sınavı Kazanamayanların Sürekli Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	46,8200	8,75212	-2,357	98	0,020
	Kız	50	51,0600	9,22820			

Tablo 25’de 2018 yılında sınavı kazanamayanların sürekli anksiyeteleri verilmiştir. Ankete katılan erkeklerin anksiyete düzeylerinin kızlara göre önemli düzeyde ($0,02 < 0,05$) düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 26 2019 Yılında Sınava İlk Gireceklerin Sürekli Anksiyetelerinde Bağımsız Örnekler için t-Testi

		N	Ortalama	Ss (standart sapma)	t	sd	p
kaygı	Erkek	50	45,2000	9,49543	-1,632	98	0,106
	Kız	50	48,1800	8,75212			

2019 yılında sınava ilk gireceklerin sürekli anksiyete düzeyleri Tablo 26’da yer almaktadır. Erkek ve kız anksiyete düzeyleri ($0,106 > 0,05$) arasında anlamlı farklılık yoktur. Diğer gruplarda cinsiyet anlamlı farklılık oluşturmasına rağmen, ilk defa gireceklerde böyle bir durum gözlenmemiştir. Bu durum durumluk anksiyete ile de paralellik göstermektedir.

Tablo 27 2018 Yılında Sınavını Kazananların Puan Aralıklarına Göre Sürekli Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	22	44	25	50	3	6
Kız	12	24	33	66	5	10
Toplam Yüzdesi	34		58		8	

Tablo 27’de 2018 yılında sınavı kazananların puan aralıklarına göre sürekli anksiyete düzeyleri verilmiştir. Erkeklerin %44’ünün anksiyete düzeyleri 21-40 arasında, %50’sinin 41-60 arasında, %6’sının ise 61-80 arasında olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin %56’sının anksiyete değerleri yüksek veya orta seviyededir. Kız öğrenciler incelendiğinde ise 21-40 arasında %24’ünün, 41-60 arasında %66’sının, 61-80 arasında

ise %10'unun olduğu belirlenmiştir. Kızların yaklaşık $\frac{3}{4}$ 'ünün anksiyete düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu da çalışmamızın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 28 2018 Yılında Sınavını Kazanamayanların Puan Aralıklarına Göre Sürekli Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	13	26	32	64	5	10
Kız	8	16	35	70	7	14
Toplam Yüzdesi	21		67		12	

Tablo 28'deki 2018 yılında üniversiteyi kazanamayanların puan aralıklarına göre sürekli anksiyete düzeyleri incelendiğinde, erkeklerin %26'sının anksiyete düzeyleri 21-40 arasında, %64'ünün 41-60 arasında, %10'unun ise 61-80 arasındadır. Kız öğrenciler incelendiğinde ise 21-40 arasında %16, 41-60 arasında %70, 61-80 arasında ise %14'ü bulunmaktadır. Genel olarak incelendiğinde düşük anksiyete düzeyine sahip öğrenci yüzdesi %21 iken öğrencilerin %79'u ile detaylı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Tablo 29 2019 Yılında Sınava İlk Gireceklerin Puan Aralıklarına Göre Sürekli Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	15	30	31	62	4	8
Kız	9	18	36	72	5	10
Toplam Yüzdesi	24		67		9	

2019 yılında sınava ilk gireceklerin puan aralıklarına göre sürekli anksiyete düzeyleri Tablo 29'da verilmiştir. Erkeklerin %30'unun 21-40 arasında, %62'sinin 41-60 arasında, %8'inin ise 61-80 arasında olduğu, kızların ise %18'inin 21-40 arasında, %72'sinin 41-60 arasında, %10'unun ise 61-80 arasında olduğu görülmektedir. Kızların sadece %18'i düşük anksiyeteye sahiptir. Genelde ise %76 öğrencinin anksiyete seviyesi orta veya yüksek seviyededir.

Tablo 30 Tüm Öğrencilerin Puan Aralıklarına Göre Sürekli Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyeti	Puan Aralığı Sayısı ve Yüzdesi					
	21-40		41-60		61-80	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	50	33	88	59	12	8
Kız	29	19	104	70	17	11
Toplam	79	26	192	64	29	10

Tablo 30’da verilen gruplara ayırmadan tüm erkek, kız öğrencilerin anksiyete düzeylerinin incelendiğinde erkek öğrencilerin %33’ünün 21-40 arasında, %59’unun 41-60 arasında, %8’inin ise 61-80 arasında olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin 2/3’ünün anksiyete düzeyi istenmeyen düzeylerde dir.

Kız öğrenciler incelendiğinde ise kızların %70’i orta düzeyde anksiyeteye sahip iken, %11’i yüksek düzeyde anksiyeteye sahiptir. Bu oranlar kız öğrencilerin 3/4’ünün anksiyete düzeylerinin istenmeyen düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 31 2018 Yılında Sınavı Kazananlarda Bağımlı Örnekler İçin t-Testi

	Ortalama	N	Ss(standart sapma)
durumluk	54,2200	100	15,55218
sürekli	45,2100	100	10,09380

	Korelasyon	t	df	p
durumluk - sürekli	0,496	6,571	99	0,000

2018 yılında sınavı kazananlarda yapılan istatistiki analizlere göre durumluk ve sürekli anksiyeteler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($0,000 < 0,05$). Durumluk ile sürekli anksiyeteler arasındaki korelasyon ise 0,496 olarak bulunmuştur. Bu değer iki anksiyete arasında “zayıf” ilişki olduğunu göstermiştir.

Tablo 32 2018 Yılında Sınavı Kazanamayanlarda Bağımlı Örnekler İçin t-Testi

	Ortalama	N	Ss(standart sapma)
durumluk	57,3600	100	10,11202
sürekli	48,9400	100	9,19796

	Korelasyon	t	df	p
durumluk - sürekli	0,429	8,136	99	0,000

2018 yılında sınavı kazanamayanlarda yapılan analizlere göre durumluk ve sürekli anksiyeteler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($0,000 < 0,05$). Korelasyon değerinin 0,429 olduğu, yani anksiyeteler arasında zayıf ilişki olduğu görülmektedir.

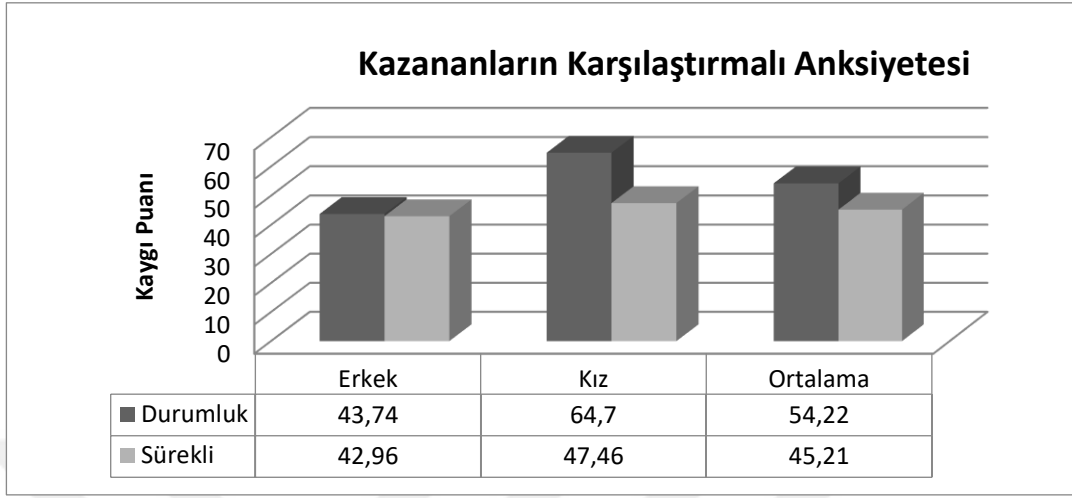
Tablo 33 2019 Yılında Sınava İlk Gireceklerde Bağımsız Örnekler İçin t-Testi

	Ortalama	N	Ss (standart sapma)
durumluk	52,0700	100	10,39255
sürekli	46,6900	100	9,20770

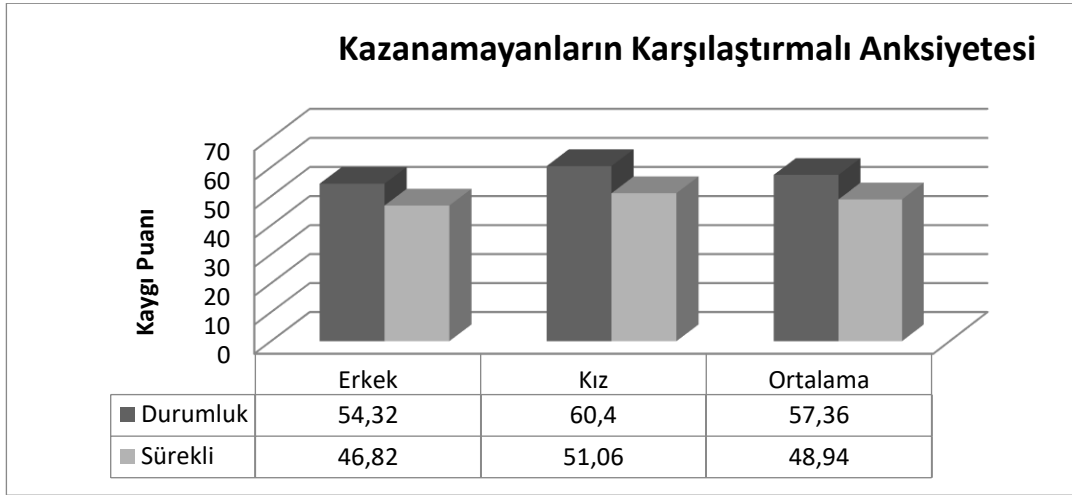
	Korelasyon	t	df	p
durumluk - sürekli	0,652	6,520	99	0,000

2019 yılında sınava ilk gireceklerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri incelendiğinde durumluk anksiyete ortalamasının 52,07 olduğu, sürekli anksiyete ortalamasının ise 46,69 olduğu görülmektedir. Korelasyon değerine bakıldığında iki anksiyete arasında orta seviyede ilişki olduğu gözlenmiş olmasına rağmen, iki anksiyete arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($0,000 < 0,05$).

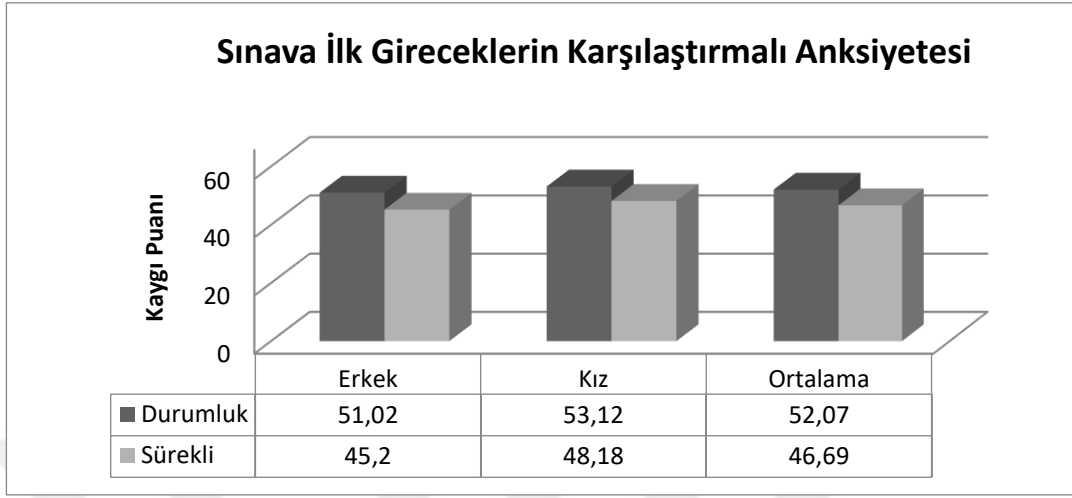
Grafik 1 Üniversite sınavını kazananların karşılaştırmalı anksiyetesi

2018 yılında sınavı kazananların durumluk ve sürekli karşılaştırmalı anksiyete değerleri Grafik 1’de verilmiştir. Buna göre durumluk anksiyete değerlerinin sürekli anksiyete değerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca her iki anksiyete türünde de kızların anksiyete düzeylerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

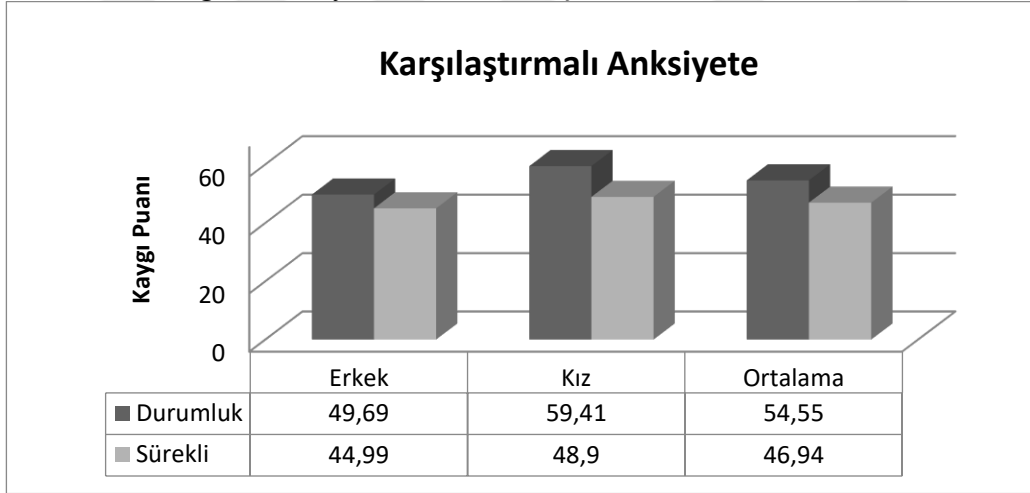
Grafik 2 Üniversite sınavını kazanamayanların karşılaştırmalı anksiyetesi

2018 yılında sınavı kazanamayanların durumluk ve sürekli karşılaştırmalı anksiyete değerleri verilen Grafik 2 incelendiğinde, durumluk anksiyete değerlerinin sürekli anksiyete değerlerine göre daha yüksek olduğu ve kızların anksiyete düzeylerinin erkeklerinkine göre daha yüksek çıkmıştır.

Grafik 3 Üniversite sınavına ilk gireceklerin karşılaştırmalı anksiyetesi

2019 yılında sınava ilk kez gireceklerin durumluk ve sürekli karşılaştırmalı anksiyete değerleri Grafik 3'te verilmiş ve durumluk anksiyete değerlerinin sürekli anksiyete değerlerine göre daha yüksek olduğu ve kızların anksiyete düzeylerinin erkeklerinkine göre daha yüksek belirlenmiştir.

Grafik 4 Tüm erkek ve kızların karşılaştırmalı anksiyetesi

Gruplara ayırmadan tüm erkek ve kız öğrencilerin anksiyete düzeyleri incelendiğinde erkek öğrencilerin anksiyete düzeylerinin kız öğrencilere göre daha düşük çıktığı görülmüştür. Ayrıca durumluk anksiyete değerleri sürekli anksiyetelere göre daha yüksek çıkmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırma örneklemini oluşturan, üniversite sınavına girmiş ve sınavı kazanmış 50 erkek, 50 kız öğrenci, üniversite sınavına girmiş ve sınavı kazanamamış 50 erkek ve 50 kız öğrenci, üniversite sınavına ilk defa girecek 50 erkek ve 50 kız öğrenci durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri bakımından tartışılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgulara baktığımızda;

Araştırmanın birinci amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri karşılaştırıldığında: Kız öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri (59,40), erkek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyinden (49,69); Sınavı kazanamayan erkek ve kız öğrencilerin durumluk ve anksiyete düzeyleri (57,36) sınavı kazanan erkek ve kız öğrencilerin durumluk anksiyete düzeylerinden (54,22) ve sınava ilk defa girecek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeylerinden (52,07) daha yüksek çıkmıştır (Tablo 5) .

Araştırmanın ikinci amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri sınavı kazanan erkek öğrencilerin (43,74) sınavı kazanamayan erkek öğrencilerin (54,32), sınava ilk defa girecek erkek öğrencilerin (51,02) olarak ortaya çıkmıştır. Bu puanlar karşılaştırıldığında sınavı kazanan erkek öğrencilerin anksiyete düzeyinin düşük, sınavı kazanamayan ve sınava ilk defa girecek erkek öğrencilerin anksiyete düzeylerinin birbirine yakın ve orta düzeyde oldukları görülmektedir (Tablo 5). 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar ve 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında anlamlı farklılık olmasına rağmen 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile sınava ilk girecekler arasında anlamlı farklılık yoktur (Tablo 7, Tablo 9 ve Grafik 4).

Araştırmanın üçüncü amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin durumluk anksiyete puanları karşılaştırıldığında sınavı kazanan kız öğrencilerin anksiyete düzeyleri (64,70) ileri düzeyde ve sınavı

kazanamayan kız öğrencilerin anksiyete düzeylerinden (60,40), sınava ilk defa girecek kız öğrencilerin anksiyete düzeylerinden (53,12) daha yüksek çıkmıştır (Tablo 5). 2018 yılında sınavı kazananlar ile kazanamayanlar ve 2018 yılında sınavı kazananlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında, 2018 yılında sınavı kazanamayanlar ile 2019 yılında sınava ilk girecekler arasında anlamlı farklılık vardır (Tablo 8, Tablo 9 ve Grafik 4). Bu durumun nedeni sınava giren ve kazanan öğrencilerin sınav sistemi değişikliği nedeniyle kaygı düzeylerinin yükselmesi ve istedikleri sonuca ulaşamamaları olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın dördüncü amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek öğrencilerin sürekli anksiyete puanları incelendiğinde kız ve erkek öğrenciler dahil araştırma örnekleminde yer alan altı grup ve 300 öğrencinin anksiyete düzeylerinin orta düzeyde ve 46.96 ile 51,06 aralığında birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sürekli anksiyete düzeyleri arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır (Tablo 6).

Araştırmanın beşinci amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin sürekli anksiyete puanları arasında önemli bir farklılık yoktur. Sınavı kazanamayan erkek öğrencilerin sürekli anksiyete puanı (46,82), sınavı kazanan erkek öğrencilerin sürekli anksiyete puanına (42,96) ve sınava ilk defa girecek erkek öğrencilerin sürekli anksiyete puanına (45,20) göre daha yüksektir. Her 3 erkek öğrenci gruplarının sürekli anksiyete puanları orta düzeydedir (41-60 aralığı) (Tablo 6, Tablo 19, Tablo 21 ve Grafik 4).

Araştırmanın altıncı amacı doğrultusunda 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin sürekli anksiyete puanları karşılaştırıldığında; sınavı kazanamayan kız öğrencilerin sürekli anksiyete puanı (51,06); sınavı kazanan kız öğrencilerin sürekli anksiyete puanına (47,46) ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin sürekli anksiyete puanına (48,18) göre yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 6). Her 3 kız öğrenci gruplarının sürekli anksiyete puanları orta

düzyededir. Sürekli kaygı düzeyleri kız grupları arasında incelendiğinde anlamlı farklılık olmadığı, tüm kız öğrencilerin sürekli anksiyete değerlerinin benzer olduğu Tablo 20, Tablo 21 ve Grafik 4'te görölmektedir.

Araştırmanın yedinci amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri karşılaştırıldığında durumluk anksiyete düzeylerinin (49,69), sürekli anksiyete düzeylerine (44,99) göre yüksek olduğu görölmektedir. Bu karşılaştırmada sınavı kazanamayan erkek öğrencilerin durumluk anksiyete puanı (54,32) ile ortalamanın yaklaşık 10 puan üzerindedir (Grafik 1, Grafik 2, Grafik 3 ve Grafik 4). Erkek öğrencilerin durumluk anksiyete puanlarının sürekli anksiyete puanlarından yüksek olmasının nedeni sınav değişikliğine erkek öğrencilerin alışma sürecinin daha hızlı yaşamış olmaları gösterilebilir.

Araştırmanın sekizinci amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek kız öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri karşılaştırıldığında durumluk anksiyete düzeylerinin (59,40), sürekli anksiyete düzeylerine (48,90) göre yüksek olduğu görölmektedir. Bu karşılaştırmada sınavı kazanan kız öğrencilerin sürekli anksiyete düzeylerinin (47,46) ve durumluk anksiyete düzeylerinin (64,70) olması dikkat çekicidir (Grafik 1, Grafik 2, Grafik 3 ve Grafik 4). Bu durumun nedeni kız öğrencilerin üniversite sınav sistemi değişikliği sonucunda yaşadığı anksiyete durumlarına rağmen üniversite sınavını kazanmış olmalarına bağlanabilir.

Araştırmanın dokuzuncu amacı doğrultusunda; 2018 yılında değişen üniversite sınavına girerek sınavı kazanan, kazanamayan ve 2019 yılında üniversite sınavına ilk defa girecek erkek ve kız öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeyleri karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri 49,69, sürekli anksiyete düzeyleri 44,99 olduğu, kız öğrencilerin durumluk anksiyete düzeyleri 59,40, sürekli anksiyete düzeyleri 48,90 olduğu görölmektedir. Bu duruma göre öğrenci grupları bir arada karşılaştırıldığında kız öğrencilerin durumluk anksiyete puanı 59,40 ile en yüksek anksiyete düzeyini ifade etmektedir. Erkek öğrencilerin sürekli anksiyete

düzeyleri ise 44,99 ile en düşük olduğu görülmektedir. Ancak erkek ve kız öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete düzeylerinin hafif, orta ve yüksek olarak değerlendirdiğimizde orta düzeyde anksiyete barındırdığı da bir gerçektir (Tablo 5, Tablo 6, Tablo 12, Tablo 13, Tablo 14, Tablo 24, Tablo 25, Tablo 26 ve Grafik 4).

Sonuç olarak; üniversite sınav sisteminde sınava 4 ay gibi kısa bir süre kala yapılan değişiklikler sınava en az 4 yıldan beri hazırlık yapan öğrencilerin durumluk anksiyete düzeylerini önemli ölçüde arttırmış, sürekli anksiyete düzeylerinde ise gözle görülebilir artışlara neden olmuştur. 2018 sınav sonuçları da incelendiğinde önceki yıllarda yapılan üniversite sınav sonuçlarına göre başarı artışını da sağlayamamıştır.

KAYNAKLAR

- Amerikan Psikiyatri Birliği, Koroğlu E (2005). DSM -IV -TR Tanı Ölçütleri Başvuru El kitabı. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Altıntaş E (2005) Psikolojik Danışma Kuramlar. Aktüel, İstanbul.
- Bagav M (2018) Sınav Kaygısı ve Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişki. İstanbul Gelişim Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Baltaş A, Baltas Z (2010) Stres ve Başa Çıkma Yolları. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Bilgin Ş (2012) Ağır ve Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Anne ve Babalarının Algıladıkları Sosyal Destek, Kaygı ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Büyüköztürk Ş (2016) Sınavlar Üzerine Düşünceler. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 345–356.
- Cüceloğlu D (2015) Başarıya Götüren Aile: Sınav Döneminde Ana babalık. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Durak M, Kocatepe U, Durak E Ş (2016) Aklımın Aklı: Psikoloji. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Erdoğan İ (2006) Karşılaştırmalı Eğitim: Çağdaş Eğitim Sistemleri. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Glasser W, Kaplan U (1999) Okulda Kaliteli Eğitim: Öğrencileri Baskısız Yönetmek = The Quality School. Beyaz Yayınevi, İstanbul.
- Güler D, Çakır G (2013) Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 39 (4): 82–94
- Hacıeminoğlu N (1977) Milliyetçi Eğitim Sistemi. Töre Devlet Yayınları, Ankara.
- Karip E (2008) Daha bir Eğitimde Sınav Kısır Döngüsü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 14(2):149–150.
- Karlı M, Üstüner I Ş (2013) Üniversiteye Giriş Sınav Sistemindeki Son Değişikliğe İlişkin Öğrenci Algıları. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2:35-44.
- Koruklu N Ö, Öner H, Oktaylar H C (2006) Sınav Kaygısı ile Başa Çıkma Programının Sınav Kaygısına Etkisine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 19:5-11.
- Köknel Ö (1982) Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Yayınları, İstanbul.
- Leahy R L (2007) Bilişsel Terapi Temel İlkeler ve Uygulamalar. Litera Yayıncılık, İstanbul.
- Leahy R L, Gölet D, Özakkaş T (2010) Bilişsel Terapide Direncin Aşılması. Litera Yayıncılık, İstanbul.
- Neill A S (1978) Bir Eğitim Mucizesi. Hürriyet Yayınları, İstanbul.
- Sarıca R (2019) 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılında Değiştirilen Üniversite Giriş Sınav Sisteminin Ortaöğretim 12. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(1): 841–865.
- Saygın O (2009) Negatif Limanlardan Pozitif Sulara. Hayat Yayıncılık, İstanbul.

Sekman M (2009) Başarı Üniversitesi: Üniversite Sınavını Kazanmak İçin Stratejiler. Alfa Yayıncılık, İstanbul.

Tan O (2008) Depresyon. Timaş Yayınları, İstanbul.

Tarhan N (2002) Adrenalin: Stresi Mutluluğa Dönüştürmek. Timaş Yayınları, İstanbul.

Taşpınar Cengiz D, İhtiyaroğlu F (2012) 2006-2011 Yılları Arasında Üniversite Giriş Sınavındaki Sistem Değişikliklerinin Üniversiteye Öğrenci Yerleştirmedeki Etkisinin İllere Göre Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi İle İncelenmesi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1): 319–336.

Yağcı M V (2010) Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Sınav Kaygısı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yılmaz Aydın D (2018) Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Sınav Kaygısı, Bağlanma Stilleri ve Annelerin Kaygı Düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

EKLER

EK 1

STAI FORM TX – I

İsim:..... Cinsiyet:.....
Yaş:..... Meslek:.....
Tarih:...../...../.....

YÖNERGE:Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarfetmeksizin **anında** nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		HIÇ	BİRAZ	ÇOK	TAMAMIYLA
1.	Şu anda sakinim	(1)	(2)	(3)	(4)
2.	Kendimi emniyette hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
3.	Su anda sinirlerim gergin	(1)	(2)	(3)	(4)
4.	Pişmanlık duygusu içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
5.	Şu anda huzur içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
6.	Şu anda hiç keyfim yok	(1)	(2)	(3)	(4)
7.	Başıma geleceklerden endişe ediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
8.	Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
9.	Şu anda kaygılıyım	(1)	(2)	(3)	(4)
10.	Kendimi rahat hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
11.	Kendime güvenim var	(1)	(2)	(3)	(4)
12.	Şu anda asabım bozuk	(1)	(2)	(3)	(4)
13.	Çok sinirliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
14.	Sinirlerimin çok gergin olduğunu hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
15.	Kendimi rahatlamış hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
16.	Şu anda halimden memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
17.	Şu anda endişeliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
18.	Heyecandan kendimi şaşkına dönmüş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
19.	Şu anda sevinçliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
20.	Şu anda keyfim yerinde.	(1)	(2)	(3)	(4)

STAI FORM TX – 2

İsim:..... Cinsiyet:.....

Yaş:.....

Meslek:.....

Tarih:...../...../.....

YÖNERGE:Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarfetmeksizin **anında** nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		Hemen hemen hiçbir zaman	Bazen	Çok zaman	Hemen her zaman
21.	Genellikle keyfim yerindedir	(1)	(2)	(3)	(4)
22.	Genellikle çabuk yorulurum	(1)	(2)	(3)	(4)
23.	Genellikle kolay ağlarım	(1)	(2)	(3)	(4)
24.	Başkaları kadar mutlu olmak isterim	(1)	(2)	(3)	(4)
25.	Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçıırım	(1)	(2)	(3)	(4)
26.	Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
27.	Genellikle sakin, kendine hakim ve soğukkanlıyım	(1)	(2)	(3)	(4)
28.	Güçlüklerin yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
29.	Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim	(1)	(2)	(3)	(4)
30.	Genellikle mutluyum	(1)	(2)	(3)	(4)
31.	Herşeyi ciddiye alır ve endişelenirim	(1)	(2)	(3)	(4)
32.	Genellikle kendime güvenim yoktur	(1)	(2)	(3)	(4)
33.	Genellikle kendimi emniyette hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
34.	Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçınırım	(1)	(2)	(3)	(4)
35.	Genellikle kendimi hüzünlü hissedirim	(1)	(2)	(3)	(4)
36.	Genellikle hayatımdan memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
37.	Olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder	(1)	(2)	(3)	(4)
38.	Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam	(1)	(2)	(3)	(4)
39.	Aklı başında ve kararlı bir insanım	(1)	(2)	(3)	(4)
40.	Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin ediyor	(1)	(2)	(3)	(4)

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimi tamamlamam için beni yüreklendiren ve destek veren değerli hocam, danışmanım Prof. Dr. Selçuk KIRLI'ya, Uludağ Üniversitesinde öğrencilik yaşamım boyunca bana emeği geçen değerli hocalarıma, çeşitli nedenlerle ara vermek zorunda kaldığım Yüksek Lisans eğitimim süresince desteklerini esirgemeyen Sağlık Bilimleri Enstitüsü müdürleri ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Araştırmayı yapabilmem için izin veren Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine, araştırmayı gerçekleştirdiğim Ulubatlı Hasan Anadolu Lisesi, Sınav Kolejlere ve Yıldırım Kredi ve Yurtlar Kurumu yöneticilerine, rehber öğretmenlerine ve öğrencilerine destekleri için teşekkür ederim.

Ayrıca, araştırmanın istatistik analizleri aşamasında desteğini gördüğüm damadım Evren Dündar'a, tezin hazırlanmasında teknik bilgisinden yararlandığım kızım Ayşe Neslihan DÜNDAR'a, çalışmanın bilgisayar ortamında yazılmasında emeği geçen oğlum Mehmet Fatih İNKAYA'ya, desteğini her zaman hissettiğim eşim Şerife İNKAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

ÖZGEÇMİŞ

1958 yılında Konya ili Kadınhanı ilçesinde doğdum. 1977 yılında Konya Kadınhanı Lisesinden, 1981 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji-Sosyoloji-Felsefe-Mantık bölümlerinden aldığım derslerle Felsefe Grubu ders öğretmeni olarak mezun oldum. 1981 yılından itibaren Işıklar Askeri Lisesi, Çankırı Astsubay Hazırlama Okulu, Balıkesir Teknik Astsubay Hazırlama Okulu ve Özel öğretim kurumlarında öğretmenlik, rehber öğretmenlik ve idarecilik görevleri yaparak 2012 yılında Öğretmen Subay olarak emekli oldum. Emeklilik yıllarında özel öğretim kurumlarında rehber öğretmenlik ve eğitim danışmanlığı, çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı, radyo ve televizyonlarda program yorumculuğu yaptım. Halen bir özel öğretim kurumunda danışmanlık yapmaktayım.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Mehmet İNKAYA
Tez Adı	Sınav Sistemi Değişikliklerinin Öğrencilerin Anksiyete Düzeylerine Etkisi
Enstitü	Sağlık Bilimleri
Anabilim Dalı	Tıp-Psikiyatri (Klinik Psikoloji-Erişkin)
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Prof.Dr.Selçuk KIRLI
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 10/06/2019

İmza :